

Tavs SEB Eksperts

Nr. 9

Labdien,
lasītāj!

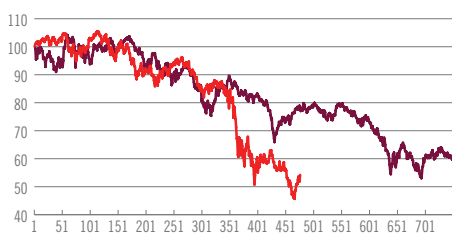
Pavasaris ir klāt, un laikiem visvairāk pēc garās, krīzes zīmē aizvadītās ziemas mēs visi esam noilgojušies pēc labām ziņām. Īpaši jau ekonomikā, kur valdošās tendences tik ļoti ietekmē mūsu labklājību, ikdienu, dzīvi kopumā. Tāpēc arī jaunākajā *Tavs SEB eksperts* izdevumā ekonomisko krīzi uzlūkojam caur iespēju prizmu, meklējot labās ziņas – analizējot ekonomikas attīstības tendences, stāstot par pasaulē veiksmīgu Latvijas uzņēmumu, palīdzot ar padomiem sekmīgai līdzekļu ieguldīšanai.

Anna Vilsone,
SEB bankas sabiedrisko attiecību speciāliste

Aktualitāte Esi bailīgs kad citi ir mantkārīgi, un mantkārīgs, kad citi ir bailīgi!

Piesardzība vispirms, un tikai pēc tam peļņa. Pēc šāda principa līdzekļu ieguldīšanā patlaban vadās vairākums investoru, riska vietā izvēloties konservatīvus naudas uzkrāšanas veidus. Kad un kur ir pareizi ieguldīt, lai gūtu cerēto peļņu un nekļūdītos? Varbūt tieši patlaban, kad pasaules akciju tirgus piedzīvo strauju kritumu? Par gudras un veiksmīgas ieguldīšanas pamatprincipiem stāsta **Jānis Rozenfelds, SEB Wealth Management Pārvaldīšanas nodaļas vadītājs.**

Standard&Poor's 500 akciju indeksa svārstību salīdzinājums divu pēdējo lielo kritumu laikā (procentuālās izmaiņas)

— 2000-2002 — 2007-2009

Dati: SEB banka

Pozīcija Uz pirmajām labajām ziņām ekonomikā var cerēt jau šā gada nogalē

Ja tiks samazināti valsts izdevumi, pietiekami sildīta ekonomika, sekmēsies sarunas ar Starptautisko Valūtas fondu, ar starptautiskajiem kreditoriem izdosies vienoties par strukturālām izmaiņām valsts funkcijās un arī budžeta deficīts būs mazliet virs sākotnēji noteiktajiem 5%, turklāt tiks palielināti budžeta ieņēmumi, šā gada ceturtajā ceturksnī varam cerēt uz tik ilgi gaidīto ekonomikas stabilizēšanos, kas iezīmēs labvēlīgāku situācijas attīstību 2010. gadā. Plašāk par iespējām rast izeju no ekonomiskās krīzes lasiet **SEB bankas galvenā ekonomista Andra Vilka** komentārā.

SEB bankas viedoklis Kā izvest valsti no krīzes?

Jāmazina birokrātija. Revidējot valsts budžeta izdevumus, jāsamazina ekonomiski nepamatoti birokrātiskais slogs uzņēmējiem un iedzīvotājiem. Jāatsakās no pārspīlētās uzraudzības, kontroles un saskaņošanas jomās, kur to var izdarīt daudz vienkāršāk, ātrāk un caurspīdīgāk.

Jāatbalsta uzņēmumi. Pēc iespējas ātrāk jāaktivizē jebkuras valsts atbalsta formas uzņēmējiem (galvenokārt ražotājiem un eksportētājiem) – garantiju, kredītu utt. veidā. Mums jāatceras, ka šobrīd svarīgi ir ne tikai griezt nost, bet arī investēt un ražot.

Jāsekmē energoefektivitātes paaugstināšana. Novērst visas likumdošanas un citas barjeras, kā arī atrast iespēju palielināt finansējumu mājokļu energoefektivitātes programmai, lai sāktu īstenot plašu energoefektivitātes programmu un maksimālu vietējo resursu izmantošanu enerģētikā un siltuma ražošanā.

Plānotos darbības instrumentus ieviest pēc iespējas ātrāk, vadoties pēc principa – labāk ir viens vai divi punkti, kas reāli strādā dzīvē, nevis 100 punkti, kas vienkārši „uzlikti” uz papīra.

1 lappusē

Pozīcija

Uz pirmajām labajām ziņām ekonomikā var cerēt jau šā gada nogalē ➔

2 lappusē

Aktualitāte

Esi bailīgs, kad citi ir mantkārīgi, un mantkārīgs, kad citi ir bailīgi! ➔

3 lappusē

Iespējas

Piemērots laiks tirgus iekarošanai ➔

Jaunas atbalsta iespējas eksporta veicināšanai ➔

4 lappusē

SEB sabiedrībai

Biznesa pasakas – skatieni ar bērna acīm uz ekonomiskajiem procesiem valstī un pasaulē ➔

Par labdarību aicina domāt visa gada garumā ➔

Pozīcija

Uz pirmajām labajām ziņām ekonomikā var cerēt jau šā gada nogalē

■ Andris Vilks, SEB bankas galvenais ekonomists

Pašreizējā ekonomiskajā situācijā Latvijai ir divi galvenie darbi: maksimāli samazināt valsts izdevumus un pēc iespējas ātrāk aktivizēt ekonomiku. Kā to paveikt? Uzdevumu varētu raksturot kā prasmīgu gāzes un bremzes pedāļa lietošanu, vadot automašīnu. Mums jādara viss, lai stiprinātu starptautisko aizdevēju pārliecību, ka Latvija spēj sekmīgi tikt galā ar uzdotajiem mājasdarbiem un atjaunot stabilitātes sajūtu Latvijas sabiedrībā.

Valsts izdevumi jāsamazina apdomīgi

Ja tiks īstenots valdības ekonomikas sakārtošanas plāns un to ar sapratni uztvers visi valdības locekļi un sabiedrība, jau pēc pāris gadiem ekonomika atgriezīsies stabilā izaugsmes guļņē. Izpratne valdības līmenī nozīmē darīt visu iespējamo, lai optimizētu valsts izdevumus un atrastu būtiskus ietaupījumus valsts budžetā. Savukārt izpratne sabiedrībā var rasties tikai tad, ja valdība lēmumus izskaidro un pamato, uzklaudot arī sabiedrības viedokli. Starptautiskajam Valūtas fondam un citiem kreditoriem jāsaņem skaidri signāli, ka gan valdība, gan sabiedrība darbojas vienoti un atbildīgi, lai palīdzētu valstij atgūties no smagā un straujā kritiena.

Ideālā gadījumā lielākajai valsts izdevumu samazināšanai jānotiek jau pirmajā pusgadā. Samazinājums sociāli jutīgajās jomās – veselības aprūpē, pabalstu sistēmā u.c. – atstājams otrajam pusgamam, kad būs iespējams izvērtēt, kā pirmajā pusgadā veiktie taupības pasākumi ietekmējuši valsts budžetu. Ja rezultāti būs labi, sociālajā jomā izdevumu samazinājums varētu būt minimāls.

Jāuzsver, ka izdevumu samazināšanai nevajadzētu notikt mehāniski – vienai nozarei proporcionāls samazinājums var nozīmēt drīzu galu, bet citu tas ietekmēs salīdzinoši nedaudz. Piemēram, optimizējot valsts pārvaldes sistēmas darbu, būtu jāņem vērā Valsts kontroles atzinumi par iestāžu darbības efektivitāti.

Jāsniedz atbalsts uzņēmējiem

Ja aprīlī vai, vēlākais, jūnijā, valdība sekmīgi sāks īstenot ekonomikas restrukturizācijas plānu, jau šā gada otrajā pusē varam cerēt uz nodokļu ieņēmumu pieaugumu. Tas, savukārt, ļaus valsts izdevumiem netērēt tik daudz aizņemtās naudas un izvairīties no tālākas ekonomikas lejupslīdes. Šobrīd, lai palielinātu ekonomikas motora apgriezienus, valdības uzdevums ir efektīvi iepludināt visus iespējamus vietējos un arī ārvalstu resursus Latvijas ekonomikā, samazināt administratīvās barjeras uzņēmējdarbībai un nodrošināt dažādu atbalsta programmu pieejamību uzņēmējiem. Piemēram, atbalsts energoefektivitātes pasākumiem dotu ne tikai resursus šai būtiskajai nozarei, bet arī ilgtermiņā samazinātu iedzīvotāju tēriņus par enerģiju. Starpvalstu tirgiem atveseļojoties, Latvijas uzņēmēji varētu atsākt eksportēt savu produkciju, tādējādi palielinot gan savu ieņēmumu, gan, likumsakarīgi, arī valsts budžeta apjomu.

Maksājumu balance (miljons latu)

— Ārvalstu tiešie ieguldījumi — Tekošā konta deficīts
— Pakalpojumu balance

Dati: SEB banka

Kurā virzienā raudzīties?

- Patēriņš un investīcijas ir ekonomiku sildoši faktori. Nākamajā attīstības ciklā jācenšas iegūt daudzveidīgākas investīcijas nekā līdz šim.
- Labs potenciāls ir apstrādes rūpniecībai un eksportam, kas varētu darboties efektīvāk, īpaši sadarbībā ar tehnoloģiskajiem parkiem.
- Izaugsmes iespējas ir uzņēmumiem, kas saistīti ar enerģētiku, un uz vietējiem resursiem balstītiem uzņēmumiem, piemēram, celulozes nozarei.
- Tradicionāli spēcīga nozare Latvijā ir loģistika un transporta pakalpojumi, ko diemžēl spēcīgi ietekmēja eksporta kravu apjoma krišanās, tādējādi īpaši apdraudot mazo uzņēmumu dzīvotspēju. Globālajiem tirgiem atgūstoties, šīs nozares pakalpojumi atkal kļūs aktuāli, tādēļ valsts atbalsts krīzes pārvarēšanai šajā nozarē var būt nepieciešams un lietderīgs.
- Gan ekonomikas sildīšanai, gan maksājumu bilances līdzsvarošanai un uzlabošanai ļoti svarīgi ir veicināt uzņēmumu eksportspēju. Labs piemērs ir Latvijas farmācijas uzņēmumi, kas spējuši saražot konkurētspējīgus produktus un tos sekmīgi eksportēt.
- Sagaidāms, ka ar mātesbanku palīdzību atgūsies arī komercbanku sektors. Atkal celsies kredītreitings, līdz ar to tiks veicināta ekonomikas atveseļošanās un pieaugs riska kapitāla uzņēmumu un investoru interese.
- Finanšu nozarē stabilizējošs faktors ir Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas gatavība iesaistīties Latvijas banku sektorā.
- Jāizveido valsts garantiju sistēma mājāsaimniecībām, kas ņēmušas kredītus vienīgā mājokļa iegādei un šobrīd saskaras ar maksāspējas problēmām. Par šādu garantiju izmantošanu maksātu komercbankas.
- Jāizveido valsts atbalsta mehānismi uzņēmumiem (piemēram, garantijas u.c.), lai palīdzētu tiem noturēties šajā sarežģītajā laikā un turpināt sadarbību ar komercbankām.

1 lappusē

Pozīcija

Uz pirmajām labajām ziņām ekonomikā var cerēt jau šā gada nogalē ➔

2 lappusē

Aktualitāte

Esī bailīgs, kad citi ir mantkārīgi, un mantkārīgs, kad citi ir bailīgi! ➔

3 lappusē

Iespējas

Piemērots laiks tirgus iekarošanai ➔

Jaunas atbalsta iespējas eksporta veicināšanai ➔

4 lappusē

SEB sabiedrībai

Biznesa pasakas – skatiens ar bērna acīm uz ekonomiskajiem procesiem valstī un pasaulē ➔

Par labdarību aicina domāt visa gada garumā ➔

Aktualitāte

Esi bailīgs, kad citi ir mantkārīgi,
un mantkārīgs, kad citi ir bailīgi!

■ Dace Plato

Tieši patlaban, kad pasaules akciju tirgus piedzīvo strauju kritumu, ir īstais brīdis veiksmīgai ieguldīšanai. Kā to darīt pareizi un nekļūdīties, stāsta Jānis Rozenfelds, SEB Wealth Management Pārvaldīšanas nodaļas vadītājs.

Līdzekļu ieguldīšanu, balstoties uz iepriekšējos gados uzrādītiem augstiem ienesīguma rādītājiem, var salīdzināt ar mēģinājumu noķert jau aizbraukušu vilcienu. Rezultāts, visticamāk, būs vilšanās. Jāatceras, ka vēsturiskais ienesīgums negarantē līdzīgu rezultātu arī nākotnē. Diemžēl pārāk bieži investori ignorē šo brīdinājumu un, dzenoties pēc maksimālas peļņas, atkārtoti kāpj uz viena un tā paša grābekļa – riskanti iegulda un zaudē.

Daudz sekmīgāku pieeju ieguldījumu izvēlei gadu desmitiem lietojis viens no labākajiem investoriem pasaulē – Vorens Bafets (*Warren Buffet*). Viņa moto: „Esi bailīgs, kad citi ir mantkārīgi, un mantkārīgs, kad citi ir bailīgi.” Šī sentence ļoti kodolīgi, taču precīzi norāda, pēc kāda principa investoriem būtu ieteicams izvēlēties ieguldījumu sākuma un arī beigu punktu.

Analizējot statistiku par ieguldījumu fondiem, eksperti atklājuši: fondi, kas iepriekšējo piecu gadu laikā ir uzrādījuši visaugstākos rezultātus, mēdz uzrādīt vienus no vājākajiem rezultātiem nākamā piecu gadu laikā. Daudziem investoriem ir ļoti grūti pieņemt šo faktu.

Skaidrojums meklējams cilvēka psiholoģijā. Cilvēka zemapziņa iekārtota tā, ka mums ir tendence ekstrapolēt jeb pagarināt līdzšinējās tendences tajā pašā virzienā līdz bezgalībai. Brīdī, kad tendence ekonomikas cikliskuma rezultātā pagriežas pretējā – lejupslīdes – virzienā, investoriem to ir grūti pieņemt, un viņi jūtas vilušies vai pat dusmīgi. Cilvēkam ir daudz vairāk jānopūlas, lai sāktu domāt un vērtēt notikumus un faktus citādi – lai meklētu pazīmes, ka esam nonākuši pie galējībām, kas ilgi vairs neturpināsies.

Tiem, kuri spēj domāt neordināri, brīžos, kad aktīvu vērtība ir dramatiski samazinājusies, paveras lieliskas iespējas veidot investīciju pozīcijas, kas vidējā vai ilgākā termiņā varētu nest ievērojamu peļņu.

Noderīgi padomi

Jebkurā tirgus situācijā – gan labvēlīgā, gan nelabvēlīgā – ieguldītājiem ar vēsu prātu jāapsver vairāki faktori, piemēram, ieguldījuma termiņš, ieguldījuma mērķis, pieļaujamā riska pakāpe un ieguldījuma valūta.

Vienmēr jāatceras daži pamatprincipi:

- Jo īsāks ieguldījuma termiņš, jo mazāku risku vēlams uzņemties.
- Jo jaunāks investors, jo lielāku investīciju risku ir iespējams uzņemties.
- Šobrīd ir visai sarežģīta situācija gan pasaules ekonomikā, gan finanšu instrumentu tirgos, tāpēc investīciju riskiem ir jāpievērš īpaša uzmanība.
- Ieguldījumus akcijās, dabas resursos vai citos augsta riska instrumentos gadējā situācijā būtu vēlams veikt pakāpeniski, ar vairāku nedēļu vai pat mēnešu intervāliem starp darījumiem, lai izvairītos no riska veikt darījumu par lielu summu visnepiemērotākajā brīdī. Investīciju horizonts šādiem ieguldījumiem noteikti ir vismaz pieci gadi.
- Iesaku apsvērt iespēju izmantot šos produktus caur uzkrājamo dzīvības apdrošināšanu, lai gūtu papildu labumu no nodokļu atlaidēm.
- Ja ieguldījuma termiņš ir īsāks, vēlams pieturēties pie vienkāršiem naudas tirgus instrumentiem attiecīgajās valūtās: ieguldījumiem latos var izmantot SEB bankas Latu rezerves fondu vai īstermiņa depozītus, bet ieguldījumiem eiro – īstermiņa depozītus vai SEB īstermiņa obligāciju fondu (SEB Short Bond Fund). Šis fonds ir laba izvēle investoriem ar konservatīvu ieguldījumu stratēģiju.

Ienesīgs un augošs, par spīti krīzei

SEB banka saviem klientiem piedāvā arī jaunu un ļoti atraktīvu ieguldījumu veidu, Latvijas tirgū unikālu produktu – SEB Aktīvu atlases fondu (SEB Asset Selection Fund), kas ir visstraujāk augošais fonds SEB pastāvēšanas vēsturē. Fonds ir inovatīvs produkts. Izmantojot dažādu aktīvu potenciālu, tostarp pārtikas un rūpniecības izejvielu tirgu, tas darbojas ar mērķi panākt absolūtu peļņu 5% apmērā virs eiro naudas tirgus likmēm un jebkurā tirgus situācijā nodrošināt pozitīvu investīciju atdevi un ienākumu. Šī fonda portfeļa sastāvs mainās līdz ar tirgus izmaiņām, un finanšu instrumentu īpatsvars tajā ir atkarīgs no aktuālajām tirgus tendencēm. Pateicoties šai atšķirīgajai pieejai, SEB Aktīvu atlases fondam ir iespēja pelnīt pretstatā kopējām tirgus tendencēm. Minimālā ieguldījumu summa ir 15 eiro, bet ieteicamais ieguldījuma termiņš – vismaz trīs gadi.

Bez riska neiztikt

Attiecībā uz ieguldījumu produktu potenciālo ienesīgumu jāatceras, ka visi ieguldījumi ir pakļauti kaut kādam riskam, lai cik mazs tas būtu. Jebkura finanšu instrumenta tirgus vērtība var svārstīties, tāpēc nevar runāt par solīto ienesīgumu, bet gan par iespējamo ienesīgumu, ja piepildās zināmi nosacījumi. Piemēram, ieguldot Latu rezerves fondā, iespējamā atdeve normālos apstākļos varētu būt visai tuva viena, trīs vai sešu mēnešu RIGIBID likmei (vienam mēnesim – 5,12%, trim mēnešiem – 8,40%, sešiem mēnešiem – 9,46% gadā), taču pat tik konservatīvam produktam ir nelielas svārstības. Agresīvākiem ieguldījumu fondiem ienesīgums ilgākā laika periodā varētu būt augstāks nekā konservatīvajiem, taču tā svārstīgums arī varētu būt daudz lielāks. Neveiksmīgi izvēlēts pirkšanas un pārdošanas brīdis var nozīmēt arī zaudējumus.

Pagrieziena punkts vēl jāgaida

Agrāk vai vēlāk situācija ieguldījumu jomā uzlabosies, taču atkopšanās nebūs ātra un viegla – šobrīd globālajai ekonomikā jātiek galā ar tik lielām problēmām, kādas nav pieredzētas pēdējo 80 gadu laikā. Riskantie ieguldījumi sāks aktivizēties jau pirms krīzes beigām, taču vispirms jāredz kaut nelielas globālās ekonomikas stabilizācijas pazīmes. Ir gandrīz neiespējami iepriekš noteikt lielo pagrieziena punktu. Tāpēc, sākot veikt jaunus augstāka riska ieguldījumus, būtu ieteicams nesteigties, darīt to pakāpeniski, lai izvairītos no visneizdevīgākā brīža.

1 lappusē

Pozīcija

Uz pirmajām labajām ziņām ekonomikā var cerēt jau šā gada nogalē ➔

2 lappusē

Aktualitāte

Esi bailīgs, kad citi ir mantkārīgi, un mantkārīgs, kad citi ir bailīgi! ➔

3 lappusē

Iespējas

Piemērots laiks tirgus iekarošanai

Jaunas atbalsta iespējas eksporta veicināšanai

4 lappusē

SEB sabiedrībai

Biznesa pasakas – skatieni ar bērnu acīm uz ekonomiskajiem procesiem valstī un pasaulē

Par labdarību aicina domāt visa gada garumā

Iespējas

Piemērots laiks tirgus iekarošanai

■ Laura Ozola

Radīt produktu ar augstu ekonomisko vērtību, rast savu unikālo tirgus nišu un spēt konkurēt ārpus Latvijas robežām – tieši šos principus par svarīgākajiem sekmīga biznesa īstenošanai atzīst augsto tehnoloģiju uzņēmums *Sidrabe*. Viens no nedaudzajiem pasaulē pazīstamajiem Latvijas uzņēmumiem, kura ražojumus pārka NASA un NATO, par ekonomisko krīzi nesūdzas. Pērn uzņēmuma gada apgrozījums bijis 4,5 miljoni latu; nākotnes plāni paredz, ka tas arvien pieaugs.

Sidrabe jau 45 gadus ražo vakuuma pārklāšanas iekārtas un nodrošina nestandarta tehnoloģisko iekārtu izstrādi un ar tām saistītus darbības procesus. Uzņēmuma pirmsākumi meklējami pagājušajā gadsimtā. Tas dibināts 1992. gadā uz 1962. gadā izveidotā vakuuma pārklājumu konstruktoru biroja bāzes. Tagad 85% uzņēmuma pieder *New Country Holding*, 3% – līdziniejiem un bijušajiem darbiniekiem, bet 12% – privātpersonām ārpus Latvijas. Idejas un darbaspēks nāk no bijušās Padomju Savienības, bet „vecie kadri” ar zelta idejām – no PSRS aizsardzības rūpniecības.

Unikāla tirgus niša

Uzņēmuma produktu klāsts ir vērā ņemams – šo gadu laikā izgatavotas vairāk nekā 265 dažādas vakuuma pārklāšanas iekārtas un attīstīti vairāk nekā 160 tehnoloģiskie procesi. AS *Sidrabe* piedāvā jaunas metodes enerģijas pārveidošanā, jauna veida bateriju izstrādi un jaunus materiālus informācijas tehnoloģiju jomā. AS *Sidrabe* prezidents Nils Veidemanis

uzņēmuma sekmīgo darbību skaidro ar to, ka izdevies atrast unikālu tirgus nišu un panākt konkurētspēju ārpus Latvijas robežām, kur paveras daudz plašākas attīstības iespējas.

„Vakuumpārklājumu iekārtas *Sidrabe* gatavo pēc individuāliem pasūtījumiem, kas prasa lielu pētniecisko un konstruktoru darbu. Lielajiem uzņēmumiem pērvērties tik specifiskai nišai nav izdevīgi, tāpēc varam sekmīgi konkurēt. Turklāt ārzemēs *Sidrabe* pārdod ne vien mašīnas, bet arī zināšanas – uzņēmuma profesionāļu izstrādātos iekārtu projektus,” skaidro kompānijas prezidents.

Pieprasījums saglabājas

Kaut gan pasaulē valda ekonomiskā krīze, pieprasījums pēc *Sidrabe* ražotajām vakuumpārklājumu iekārtām nav mazinājies. „Pašlaik ir piemērots brīdis, lai iekarotu tirgu un palielinātu apgrozījumu. *Sidrabe* niša ir unikāla, pasaulē šim uzņēmumam ir ļoti maz tiešo konkurentu. Visās citās nozarēs – auto, metālapstrādē u.c. – ražošanas apjoms pasaulē krītas, bet mūsu nozarē pieprasījums nemazinās,” ar pārliecību saka Nils Veidemanis.

Pēdējo divu gadu laikā attīstīt sadarbību ar pasaulē lielākajām kompānijām būtiski palīdzējusi dalība vairāk nekā desmit starptautiskās izstādēs. „Uzņēmums ar savām unikālajām, šauri specializētajām iekārtām un procesiem ir konkurētspējīgs globālajā vakuuma iekārtu tirgū. Mūsu klientu vidū ir *3M* (ASV), *Stork Screens* (Nīderlande), *VacuMetal* (Nīderlande), *Scheldahl* (ASV), *Sigma Technology* (ASV), *Wintek* (Taivāna), *Sanyo* (Japāna), *Toyota* (Japāna), *Helianthos* (Nīderlande), kā arī citi lieli uzņēmumi Korejā, Nīderlandē, Vācijā, Kanādā un ASV,” norāda Nils Veidemanis.

Svarīgs banku atbalsts

Uzņēmums nepārtraukti meklē jaunus risinājumus un attīstības iespējas, tāpēc būtiska loma ir banku atbalstam. „Lai realizētu lielus projektus, ir nepieciešami lieli līdzekļi. Ar 100 000 latu nepietiek, ir nepieciešami miljoni,” norāda Nils Veidemanis. Viens no pēdējiem *Sidrabe* projektiem, kam SEB banka nesē piešķirusi garantijas un kredītlīniju par 5,1 miljonu eiro, pavērs vēl plašākas iespējas saules enerģijas izmantošanā. Ar šo finansējumu uzņēmums ražos vakuuma iekārtas, ko izmantos saules enerģiju uztverošu pārklājumu ražošanai. Sadarbībā ar SEB banku uzņēmums *Sidrabe* jau īstenojis vairākus inovatīvus projektus saules enerģijas kontroles jomā, tostarp tehniski aprīkota specializēto stikla pārklājumu ražotne *SIA Groglass*. Tā ir pirmā rūpnīca Latvijā, kuras darbības pamatā ir AS *Sidrabe* izstrādātā tehnoloģiskā iekārta, kas ļauj ražot unikālu siltumnicu stiklu ar nanopārklājumu. Pateicoties šī stikla uzlabotajai gaismas caurlaidībai, iespējams paaugstināt ražību siltumnicā audzētiem dārzeņiem.

Jaunas atbalsta iespējas eksporta veicināšanai

Latvijas uzņēmējiem šobrīd ir iespēja izvēlēties – tie var gan kandidēt uz tik nepieciešamajām valsts garantijām, gan izmantot jaunu iespēju – ERAB garantiju! SEB Latvija šogad paplašinājusi sadarbību ar Latvijas Garantiju aģentūru uzņēmumu kredīvēšanā, kā arī noslēgusi līgumu ar Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku (ERAB), kas ļauj piedāvāt klientiem garantijas un finansiālu atbalstu eksportam uz Austrumeiropas un Centrāleiropas tirgiem, kā arī Turciju.

„Vēl nesēn mūsu eksportspējīgie uzņēmumi aktīvi darbojās stabilos tirgos. Šobrīd, kad visu pasauli skārusi ekonomiskā lejupslīde, uzņēmumiem, kuri vēlas šajos apstākļos izdzīvot un turpināt attīstīties, jāspēj finansēt savu eksportu ievērojami riskantākā biznesa vidē,” uzsver SEB Latvija viceprezidents lielo uzņēmumu apkalpošanā Kaspars Dēliņš. Banka nodrošina garantijas Latvijas uzņēmumiem, kuri noslēguši

sadarbības līgumu ar kādu no ERAB programmā iekļauto valstu uzņēmumiem. SEB sniegtā garantija apliecina, ka Latvijas uzņēmums spēš pildīt līguma nosacījumus, laikus saražos precī, samaksās utt.

Uzņēmēju atbalstam SEB banka paplašinājusi sadarbību ar Latvijas Garantiju aģentūru uzņēmumu kredīvēšanā.

Ar šo soli Latvijas valsts apliecina, ka ir gatava apvienoties ar komercbankām, lai kopīgi atbalstītu uzņēmējdarbību, uzņemoties daļu atbildības un radot labvēlīgus nosacījumus finansējuma saņemšanai. Latvijas Garantiju aģentūra SEB bankas klientiem sniegs garantijas investīciju aizdevumiem, apgrozāmo līdzekļu aizdevumiem, finanšu līzīngam, vietējam faktoringam un bankas garantijām. Latvijas Garantiju aģentūras garantija darbojas kā nodrošinājums bankai. Tā paredz, ka brīdī, kad aizņēmējs nenorēķinās par savām saistībām, viņa vietā noteiktā apmērā izdevumus sedz Latvijas Garantiju aģentūra.

1 lappuse

Pozicija

Uz pirmajām labajām ziņām ekonomikā var cerēt jau šā gada nogalē

2 lappuse

Aktualitāte

Esi bailīgs, kad citi ir mantkāriģi, un mantkāriģis, kad citi ir bailīgi!

3 lappuse

Iespējas

Piemērots laiks tirgus iekarošanai

Jaunas atbalsta iespējas eksporta veicināšanai

4 lappuse

SEB sabiedrībai

Biznesa pasakas – skatīens ar bērna acīm uz ekonomiskajiem procesiem valstī un pasaulē

Par labdarību aicina domāt visa gada garumā

SEB sabiedrībai

Biznesa pasakas – skatiens ar bērna acīm uz ekonomiskajiem procesiem valstī un pasaulē

Dzintra Znotiņa

„Ciematā ikviens tirgojās ar sēnēm un bija iestājusies pilnīga konkurence, tāpēc Pīks nolēma ķerties pie kā jauna un atvērt ogu bodi. Bizness Pīkam ritēja ļoti veiksmīgi, jo viņa piedāvātais preču klāsts bija bagātīgs un neredzēts. Ar veikala atvēršanu Pīks pierādīja sev un citiem, ka tirgu var iekarot ar jaunām, neredzētām un kvalitatīvām precēm.” Šīs plašās ekonomiskās zināšanas par konkurenci un tirgu demonstrē Jelgavas Spīdolas ģimnāzijas 8. komercklasas skolniece Maija Rozenfelde, kura kopā ar citiem 5.–9. klašu skolēniem no visas Latvijas šogad pirmo reizi piedalījās biznesa pasaku konkursā „Ceļš uz ekonomisko domāšanu”.

Konkursa organizēja Junior Achievement – Latvija sadarbībā ar SEB banku. Kopumā tika iesniegtas vairāk nekā 200 dažādas biznesa tematikai veltītas pasakas.

Bērniem ir ļoti specifiska, tomēr skaidra izpratne par ekonomiskajiem procesiem valstī un par banku darbības pamatprincipiem. Lasījām pat tādas pasakas, kurās bankas izsniedz aizdevumu uzņēmumu attīstībai, apvienošanai vai restrukturizācijai. Ir paties prieks par bērnu spēju apvienot radošo garu ar plašām ekonomiskajām zināšanām, ” atzīst SEB bankas sponsorēšanas projektu vadītāja Diāna Blumate. Kā vienu no interesantākajiem piemēriem viņa min bērnu skaidrojumu jēdzienam budžets:

„Budžets nozīmē gan ietaupījumus, gan tērējumus. Tērējumi jāplāno, bet ietaupījumi jāatliek nebartām dienām.” (No pasakas „Ceļojums uz biznesa zemi”.)

SEB simpātijas – pasaku autori: Alvis Juriks, Aigars Tupiņš un Mairita Eglīte apbalvošanā kopā ar Junior Achievement – Latvija izpilddirektori Janu Jakovļevu (pirmā no kreisās) un SEB bankas Bauskas filiāles pārvaldnieci Sandu Poļakovu.

SEB kā savas simpātijas ir izvirzījusi:

- „Pasaka par kancelejas preču veikalu” – Elizabete Skrastiņa, Mārupes vidusskolas 8. klases skolniece;
- „Cīpariņa un nullītes piedzīvojumi” – Mairita Eglīte, Īslīces vidusskolas 7. klases skolniece;
- „Ceļojums uz biznesa zemi” – Alvis Juriks un Aigars Tupiņš, Garozas pamatskolas 7. klases skolnieki.

Visas bērnu iesniegtās biznesa pasakas var lasīt portālā www.pasakas.net. Tuvākajā laikā turpat būs pieejamas arī pasakas audio formātā, tās ierunājuši Latvijas Nacionālā teātra aktieri.

Konkursa partneri: Junior Achievement – Latvija, SEB banka, IZM, LIAA, Latvijas Nacionālais teātris, Iecavas pilsētas dome.

Par labdarību aicina domāt visa gada garumā

„Palīdzī bērnam izaugt gādīgā ģimenē” – ar šādu vadmotīvu SOS Bērnu ciematu asociācija Lieldienās sāksusi labdarības akciju, lai vāktu līdzekļus bez vecāku aprūpes palikušo bērnu audzināšanai tiem vispiemērotākajā vidē – savā ģimenē.

„Šī ir ļoti emocionāla un sirsnības caurvīta akcija. Ar to vēlamies radināt sabiedrību pie domas, ka labus darbus varam darīt ne tikai Ziemassvētkos, bet visa gada garumā,” skaidro Dace Dzedone, SOS Bērnu ciematu asociācijas (SOS BCA) pārstāve.

Akcijas mērķis ir piesaistīt ziedojumus SOS bērnu ciematiem, kurus nu jau vairākus gadus atbalsta arī SEB banka. Latvijā šobrīd darbojas divi šādi ciemati – Bauskas rajona Īslīcē un Valmierā –, piedāvājot ģimeni un mājas ap pusotram simtam bērnu. Viņi dzīvo ģimenes mājās, kopā ar saviem brāļiem un māsām, par bērniem pastāvīgi rūpējas SOS mamma vai SOS pāris. Savukārt pēc 16 gadu vecuma pusaudžiem tiek dota iespēja mitināties SOS jauniešu mājās, kas izveidotas Jelgavā un Iecavā.

Ziedojumi un sabiedrības atbalsts visā pasaulē pazīstamajai SOS bērnu ciematu kustībai ir ārkārtīgi svarīgs, jo ir to galvenais finansējuma avots. Tikai pavisam nelielu daļu izdevumu Latvijā sedz pašvaldības, kurās bērni dzimuši.

Labdarības akcijas informatīvie atbalstītāji un ziedotāju piesaistītāji ir SEB banka, Apollo, 1188 un Māmiņu klubs. Atbalstītāji ar bērniem ir ne vien domās, bet arī darbos, piedaloties apkārtnes sakopšanas talkās, sporta pasākumos un citās aktivitātēs.

1 lappusē

Pozīcija

Uz pirmajām labajām ziņām ekonomikā var cerēt jau šā gada nogalē

2 lappusē

Aktualitāte

Esī bailīgs, kad citi ir mantkāriģi, un mantkāriģis, kad citi ir bailīgi!

3 lappusē

Iespējas

Piemērots laiks tirgus iekarošanai

Jaunas atbalsta iespējas eksporta veicināšanai

4 lappusē

SEB sabiedrībai

Biznesa pasakas – skatiens ar bērna acīm uz ekonomiskajiem procesiem valstī un pasaulē

Par labdarību aicina domāt visa gada garumā